

Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly BERDIMUHAMEDOW:

— MENIŇ MAKSAÐYM TÜRKMEN DIPLOMATIÝASYNYŇ MILLI MEKDEBINI HEMMETARAPLAÝYN GOLDAMAKDAN WE DÜNÝÄNIŇ İN ÖSEN TALAPLARYNA LAÝK GELÝÄN BILIM ULGAMНЫ SIZE ELÝETERLI ETMEKDEN YBARATDYR.

ÝAS DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyň Watana gulluk etmekdir!

INTERNET GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

INTERNET NEWSPAPER

Nº 4, 2021-nji ýylyň 20-nji marty

Our main goal is to serve the Motherland!

Internet gazeti 2020-nji ýylyň 1-nji oktyabryndan bari çykýar

Easalandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

DAŞARY SYÝASATDA ÄHLUMUMY TAGALLALAR

nji ýylda ýerine ýetiren işleriň netijelerine bagışlanan giňişleyn mejlisiniň barşynda şu ýyla we uzak möhletli gelgeje niyetlenen möhüm resminamalaryň birnäcesi kabul edildi. Şu ýyl ýurdumusy Hazarýaka döwletleriň Baştutanlarynyň VI sammitini, Türkmenistanyň, Azerbayjan Respublikasynyň we Türkîye Respublikasynyň Prezidentleriniň üçtaraplayın duşuşgyny geçirmek göz öñünde tutulýar. Ýylyň ahyrynda Aşgabat sähérinde ählumumy parahatçylagy we ynanyşmagy, halkara howpsuzlygy hem-de durnukly ösüşi gazanmak üçin köptaraplaýyn hyzmatdaşlygy berkitmäge bagışlanan ýokary derejeli halkara maslahatı durumak meýilleşdirilýär.

Hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedow hasabaty diňläp we mejlisine gatnaşyjylara ýüzlenip, Garaşsyz Türkmenistanyň oňyn Bitaraplyk, parahatçylık söýjilik, giň halkara hyzmatdaşlyk ýörelgelerine esaslanýan daşary syýasat strategiýasyny yzygiderli durmuşa geçirýändigini nygtady. Bu strategiýanyň esasy maksady dörlü döwletler, hususan-da, sebitiň ýurtlary we goňşy döwletler bilen syýasy, söwda-ykdysady, medeni-ynsanperwerlik ugurlarda ikitaraplaýyn hemde köptaraplaýyn hyzmatdaşlygy ösdürmekden ybaratdyr. Mukaddes Garaşsyzlygynyň 30 ýyllik şanly baýramy giňden bellenýän ýylda daşary ýurtlaryň döwlet Baştutanlarynyň gatnaşmagynda birnäçe möhüm halkara çäreleri geçirimek meýilleşdirilýär diýip, hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedow belliði.

Muňa mysal hökmünde Hazarýaka döwletleriň Baştutanlarynyň VI, Ykdysady Hyzmatdaşlyk Guramasynyň XV sammitlerini, Türkmenistanyň, Azerbayjan Respublikasynyň we Türkîye Respublikasynyň Prezidentleriniň üçtaraplaýyn duşuşgyny görkezmek bolar. Bulardan başgaga "Türkmenistan – parahatçylagy we ynanyşmagy Watany" ýylynda ýurdumusyň Garaşsyzlygynyň şanly 30 ýylliggy, baky Bitaraplygynyň 25 ýylliggy, şeýle hem Aşgabat sähériniň 140 ýylliggy mynasybetli daşary ýurtly ýokary derejeli wekiliýetleriň gatnaşmagynda köp sanly halkara forumlar, maslahatlar, birnäçe baýramçylar çäreleri geçirile.

Bu şanly seneler mynasybetli paýtagtymyzyň günorta künjeginde gurlusygy alnyp barylýan birnäçe möhüm ähmiyetli desgalar dabaraly ýagdaýda utanmagá berler. Sunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanomyz aþyrynda bu möhüm desgalaryň açylýs dabaralaryny meýilleşdirilýändigini nazara almak bilen, wise-premýer, daşary işler ministri R.Meredowa Türkmenistanyň Maslahatlar merkeziň taze açyljak binasynda daşary ýurtly wekiliýetleriň gatnaşmagynda maslahat geçirimek boýunça häziriden taýýarlyk-guramaçlyk işlerine başlamagy tabşurdy.

* * *

19-nji martda hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedow Ministrler Kabinetiniň şanly ulgam arkaly nobatdaýy meýilleşdirilýär. Onda döwlet durmuşynyň möhüm meseleleri ara

alnyp maslahatlaşyldy hem-de birnäçe resminamalaryň taslamalaryna garaldy.

Mejlisiniň barşynda Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R.Meredow Bitarap Türkmenistanyň ynsanperwer ugry boýunça halkara hyzmatdaşlygy mundan beýlak-de ösdürmek boýunça Daşary işler ministrligi tarapyndan geçirilýän işler barada hasabat berdi. Bu köptaraply hyzmatdaşlygy giňeltmek maksady bilen, birnäçe teklipler, şol sanda hukuk ulgamyndaky gatnaşyklara degişli teklipler taýýarlanlydy. Sunuň bilen baglylykda, bu wezipeleri netijeli çözmeke babatda «Türkmenistanda adam hukuklary boýunça hereketleriň 2016 – 2020-nji ýyllar üçin Milli meýilnamasynyň» netijeli amala aşyrylandygy bellenildi. Häzirki wagtda bu işi ulgamlayın esasa dowam etmek üçin Türkmenistanyň degişli edaralary we guramalary BMG-niň ýöritleşdirilen edaralary bilen bielelikde, bu resminamany 2021 – 2025-nji ýyllar döwri üçin taslamasy taýýarladylar. Täze meýilnama geljekki bâş ýylda ýurdumusyň goşulan halkara resminamalaryndan gelip çykýan borçnamalaryny ýerine ýetirmäge gönüldirilen çäreleri özünde jemleýän milli gural bolup çyķys eder.

Milli Liderimizň başlangyjy bilen döredilen Türkmenistanyň adam hukuklary babatda halkara borçnamalaryny we halkara ynsanperwer hukugyň ýerine ýetirilmegini üpjün etmek boýunça pudagara toparynyň işi yzygiderli kämilleşdirilýär. Muňa mysal hökmünde pudagara toparyň halkara guramalaryň wekilleri bilen bielelikde geçirilen mejlislerini görkezmek bolar. Sunuň bilen baglylykda, 24-nji martda Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynыň binasında pudagara toparynyň nobatdaky mejlisini geçirimek teklip edilýär. Onuň gün tertibine şu ýylda abraýly halkara guramalar bilen ynsanperwer ulgamyndaky hyzmatdaşlygy ösdürmäge hem-de bielelikde taýýarlanlyş meýilnamalaryny durmuşa geçirimegi degişli meseleler giriziler.

Döwlet Baştutanomyz üstünlikli amala aşyrylan we durmuşa geçirilýän, milli hem-de umumy bähbitlere laýyk gelýän bielelikdäki taslamalaryň uzak möhletli gelgeji nazara almak arkaly guralýan bu hyzmatdaşlygyň aýdyň netijesidigini belliði. Türkmenistan öz üstüne alan halkara borçnamalaryny ýerine ýetirmäge berk ygrarlydygyny görkezip, ynsanperwer hyzmatdaşlyk meselelerinde işeň orny eýeleýär hem-de sebit we ählumumy derejede parahatçylagydyr abadancylygy üpjün etmäge, häzirki döwrüň wajyp wezipelerini çözmege, Durnukly ösü makatlaryna ýetmäge görkdirilir anyk başlangyçlary öñe sürüýär. Hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedow bular barada aýtmak bilen, hödürleren teklipleri makulady hem-wise-premýer, daşary işler ministrine olary durmuşa geçirimek, ýokarda azgalaran ulgama netijeli hyzmatdaşlyk üçin köptaraply kuwwatdan has netijeli peýdalananmak boýunça degişli tabşyryklary berdi.

(Metbugat habarlary esasynda taýýarlanlydy).

12-nji martda hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedow sanly ulgam arkaly Ministrler Kabinetiniň nobatdaky mejlisini geçiridi. Onda döwlet durmuşyna degişli möhüm meseleler ara alnyp maslahatlaşyldy we käbir resminamalaryň taslamalaryna garaldy.

Mejlisiniň barşynda Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R.Meredow milli senenamamazyň şanly senelerini baýram etmäge, şu ýylky möhüm halkara çäreleri geçirimeğe görülýän taýýarlyk barada hasabat berdi.

Ministrler Kabinetiniň 12-nji fewralda geçirilen, Hökümetiň 2020-

neutrality.gov.tm.

Ýakynnda Türkmenistanyň Gruziyadaky İlcihanasy Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň 30 ýylliggy we 2021-nji ýylyň «Halkara parahatçylık we ynanyşmak ýyly» diýlip yylan edilmegi mynasybetli onlayn maslahatyny geçiridi.

Bu çärä Gruziyanyň Daşary işler ministrliginiň wekilleri, diplomatik wekilihanalarynyň we halkara guramalarynyň wekilleri, ylmış işgärlär, şeýle hem Gruziyanyň metbugat wekilli gatnaşdy.

Maslahatyny dowamynda 2021-nji ýylyň BMG-niň Baş Assambleyasyň kabul eden Kararnamasyna laýyklykda «Halkara parahatçylık we ynanyşmak ýyly» diýlip yylan edilmeginiň Bitarap Watanymyzň hormatly Prezidentimiz Gurbanguly Berdimuhamedowyň baştutanlygynda ýer ýüzünde durnukly ösüşiň we öneñgidişligiň bähbidine oňyn sebit hem-de ählumumy işleleri höweslendirmek, parahatçylık we ynanyşmak medeniyyetini berkitmek ugurunda amala aşyrýan işleri babatydaky wajyp ornunu aýdyň tassyklayandygy aýratyn üns bilen bellenildi.

Maslahata gatnaşyjlara Türkmenistanyň syýasy, ykdysady we medeni durmuşynda ky üstünliklerine bagışlanan videoşekiller görkezildi.

Türkmenistan halkara media giňišliginde

neutrality.gov.tm.

On the 10th of March, 2021, a round table in the format of videoconferencing dedicated to the 30th Anniversary of Independence of Turkmenistan and Ukraine was held between International University for the Humanities and Development and Institute of International Relations of Kiev National University named after Taras Shevchenko.

The event was attended by the heads, teaching staff and students of the two higher educational institutions.

Opening the event, the rector of International University for the Humanities and Development E.Aydogdyev congratulated the participants with the anniversary of independence of two friendly states and noted that after the gaining sovereignty, Turkmenistan had chosen the path oriented to socio-economic development and broad involvement of the country into international affairs in the condition of preserving its national identity, peace and public consent.

In turn, Director of the Institute of International Relations of Kiev National University named after Taras Shevchenko, doctor of political sciences, professor V.Kopeyka expressed to his colleague gratitude for warm words and underlined the unity of the approaches of Turkmenistan and Ukraine in solving global problems of our time, maintaining world peace and security, as well as strengthening the atmosphere of cooperation and creating the relevant conditions for the sustainable development.

In addition, during the round table the sides considered the possibilities of setting up scientific cooperation and other priority directions of partnership between International University for the Humanities and Development and Institute of International Relations of Kiev National University named after Taras Shevchenko.

neutrality.gov.tm.

15 марта в церемонии открытия мероприятия под названием «Ковер традиций, вытканный в веках», которая состоялась во Владимирской областной библиотеке для детей и молодежи в рамках проекта «Владимир интернациональный», приняли участие представители областной администрации, туркменские студенты, обучающиеся во Владимирском государственном университете имени А.Г. и Н.Г.Столетовых, представители общественных организаций и средств массовой информации.

Выступившие на церемонии открытия Недели туркменской культуры отметили важность развития отношений по приоритетным составляющим туркмено-российского партнерства, таким как культурно-гуманитарное сотрудничество, взаимодействие в области науки и образования.

В рамках мероприятия гости были ознакомлены с культурой, обычаями и традициями туркменского народа. Туркменские студенты исполнили песни и стихи на родном языке и народный танец «куштадеп».

К мероприятию приурочена выставка, в которой были представлены фотографии и картины о богатой культуре и традициях туркменского народа, красоте природы Туркменистана, а также современных достижениях страны.

Во время vernisажа гостей угощали национальным праздничным лакомством – пшишме, приготовленным туркменскими студентами.

g mail.

Internet sahypalarynda

@mail.

Internet sahypalarynda

Internet sahypalarynda

Internet sahypalarynda

@mail.

g mail.

Internet sahypalarynda

Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly BERDIMUHAMEDOW:

— Ýakyn geljekde türkmen diplomatiýa gullugynyň esasyň düzmek, beýleki döwletlerde we halkara guramalarynda, daşary ykdysady gaňaşyklar ulgamynda, dünýäniň maglumatlary we hukuk giňişliginde Türkmenistana wekilçilik etmek hut siziň wezipäňiz bolar. Özüñize ýüklenen jogapkärçilige mynasyp boluň, öz Watanyňzy söyüň, oňa buýsanyň, waňançylar boluň, ýöne şunda beýleki ýürtlara we halkara, olaryň taryhyna, medeniyetine, däp-desurlaryna hormat goýuň. Halkara parahaştylygy, dostlugu we hyzmatdaşlygy pugtalandyrmagyň hatyrasyna öz ýurdumyza hyzmat etmek siziň borjuýzdyr. Bu belent ýörelgeler ýol görkeziji şamçyrag, bu gün okuwyňzyň, ertir bolsa siziň işiňiziň esasy many-mazmuny bolmalydyr.

* Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly Berdimuhamedowyň 2008-nji ýylyň 20-nji martynda çýkaran Permy bilen Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gaňaşyklary instituty töredildi.

* Institutyň öñünde goýlan esasy wezipte ýurdumyza diplomatiýa gullugy üçin zerur bolan halkara

daşary syýasatyň dürlü ugurlaryny, şol sanda halkara başlangyçlarymyzy şöhlendirirýän obyektwe taky maglumatlara bolan islegi kanagatlan-

dymagy üpjün etmegiň zerurlygy aýratyn ähmiyete eýe bolýar. Alymlaryň we diplomatik gullugyň iş-

gärleriňiň konstruktiv pikir alyşmalarynyň meý-

dançasyna öwrulen «Türkmenistanyň Bitaraplyk

tutuň kitaphanalarynda talyplaryň elektron kitap-

lardan giňden peýdalanmaklary üçin zerur şertler

döredildi.

► Merkezler

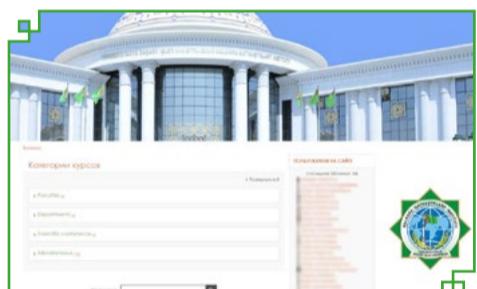
2016-nji ýylda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gaňaşyklary institutyň Türkmenistanyň diplomatik gullugy üçin Administrativ-tehniki işgärleri taýýarlamak boýunça okuň merkezi açyldy. Merkeze «İş dolandyryjylyk» (kanselariya işi); «Diplomatik pocta we hat alsygy», «Arhiw işi» ugurlary boýunça hü-

närmenler taýýaranylýar.

2017-nji ýylyň 1-nji sentýabrynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gaňaşyklary institutynda Durnukly Ösus Maksatlary boýunça ylmy-usulyyet merkezi açyldy. Merkeziň maksady Birleşen Milletler Guramasynyň Durnukly ösusiniň 2030-nji ýyla čenli Gün tertibiniň durmuşa ornaşyrylmagyň üpjün etmek hem-de degişiľ ylmy-usulyyeti işleriňi geçirilmekde ybarat.

2018-nji ýylyň 20-nji dekabrynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gaňaşyklary institutyň düzümde Türkmenistanyň diplomatikasynyň möhüm ugurlary boýunça okuň merkezinin açylmagy ýurdumyzyň daşary syýasatyň energetika, ulag, suw we beýleki ugurlarda amala aşyrýan işlerini hem-de hormatlı Prezidentimiziň öňe sürüyan umumadamatz bähbitli başlangyçlaryny ylmy esadsa öwenmeklige ýardam berdi. Merkeziň esasy wezi-pesi Türkmenistanyň Prezidentiniň daşary syýasatyň, ilkinji nobatda energetika, ulag we suw meseleleri boýunça netijeli halkara hyzmatdaşlygyny alyp bar-maga gönükdirilen başlangyçlaryny hem-de olaryň is ýüzündé durmuşa geçirilişini çuňur öwrenmek esasynda hünär öwreniş we hünär kämilleşdiriş mak-satly okuwlary guramak bolup durýar.

► Sanly bilim ulgamy

Türkmenistanyň Prezidentiniň «Türkmenistanda sanly bilim ulgamyny ösdürmek hakynda» Konsepsiýasy bilim almagyň elektron maglumat çeşmesine el-

ýerleriliği üpjün edýär. Bu konsepsiýany durmuşa or-

naşyrmak maksady bilen, institutda bitewi maglumat-

tory hem-de Sanly bilim portaly töredildi. Institutda

okatmagyň interaktiv usuly ösen kompýuter tilsimat-

laryna dayanýar. Mugallymlar tarapyndan daşary ýurt

dili dersleri okadylanda innowasion tehnologýalar,

ýagny, audio-video ýazgylary, interaktiv tagta, lin-

gafon enjamlary we görkezme esbapları ýerlikli ulla-

nylyp, talyplaryň eştmek, diňilemek we düşünmek,

öz pikiriň erkin béyan etmek ýaly endiklerini art-

dymaga üns berilýär. Institutda hereket edýän oku-

hem-de usulyet merkezlerinde ugurda ýokary oku-

mekdepleri bilen góni aragatnasyk arkaly wideokonfe-

rensýalary geçirmek tejribesi ýola goýuldý. Institu-

da töredilen bilim portaly hem-de elektron kitapha-

gory talyplara zerur wagtynda olardan elýeterli peý-

dalanmaga mümkünçilik döretti. Tutuş dünyäde san-

ly ykdysadyetiň zerurlyga öwrulen häzirki zaman

şertlerinde sanly ulgam boýunça bilimleri artdyrmaga

bu oňyn tejribesi institutyň mugallymlarynyň

geljekti ýaş türkmen diplomatalaryny taýýarlamak

babatydaky möhüm hünär işinden kämilleşmeginde,

kompýuter endikleriniň we tehnologiki sowadynyň

artmagynda uly ähmiyete eýe boldy.

► Döwrebap kitaphanalar

Institutda umumy kitaphana bilen birlikde nemes

dili we türk dili kitaphanalary hereket edýär. Insti-

närmenleri taýýarlamak maksady bilen ikitarapl-

ýyn hyzmatdaşlygy mundan beýlak hem ösdürmek

boýunça belli bir işler durmuşa geçirildi.

Institutda mugallymlary öz hünär ugurlary bo-

ýunça hem-de halkara bilim maksatnamalaryny

çägide Russiyada, Belarusda, Ukraynada, Özbegi-

stända, Gyrgyz Respublikasynda, Gazagystanda,

Azerbayjanda, Ermenistanda, Täjigidysta, Türkide-

Pakistanda, Eýranda, Günorta Koreýada, Yáponiyada,

Hytaýda, Maláýzýada, Hindistanda, Saud Arabystany Patyşalygynda, Bolgariýada,

Polşada, Daniýada, ABŞ-da, Beýik Britaniýada,

Awstriýada, Sweýsariýada, Fransiyada, Belgiýada,

Niderlandlar patyşalygynda, Germaniya Federatiw

Respublikasynda, Horwatýada, Rumyniyada, Moldowada,

Litwada, Birleşen Arap Emirliklerinde gül-

luk we okuň saparlarynda boldular.

► Türkmen diplomatiýasynyň

taryhy muzeýi

Muzeý iki bölümden, ýagny türkmen diplomati-

yasynyň taryhy we häzirki zaman bölmelerinden

ybaratdyr. Taryh böлümi maglumatlar bilen bay-

laşdyrylandy. Hususan-da, onuň tekjelerinde dip-

lomatik resminalaryň görnüşleri – Köneürgenç

türkmen döwletiniň hökümäry Atszyň Bagdat

halyfy Muktefi Liemillä çäksiz hormatyny bildi-

rip ýazan haty, Mustanjyt Billäni halyflyk tagtyna

geçmegi bilen gutlap ýazan haty, Şirwanylar dö-

wletiniň wezirine nesihat hökmünde ýazan hatyň

göçürme nusgalary saklanylýar. 2015-nji ýylyň

21-nji iýunu – 4-nji iýuly aralýgynda institutyň 4

sany mugallymyndan ybarat wekiliyetiň Türkýä-

niň Stambul şäherini Osmanly arhiwinden 102 sany, Süley-

maniye golýazmalar gazzasında saklanylýan türk-

men diplomatiýasy, taryhy we medeniyeti bilen

baglanışyklı 27 sany golýazma kitaplarynyň kâ-

bârleriniň CD nusgası muzeýe getirildi. Muzeýiň

häzirki zaman bölümünde institutyň gurluşy, insi-

tütün täze binasyny açylsý dabarasında Türk-

menistanyň hormatlı Prezidentiniň eden taryhy

çykyşyndan pursatlar, Diplomatik işgärleriň

günü mynasybetli hormatlı Prezidentimiziň

gibi mynasybetli hormatlı Prezidentiniň

başlangyçlary boýunça geçirilen halkara maslahatlar,

forumlar barada doly

maglumatlar, institutyň daşary ýurt-

laryň ýokary okuň mekdepleri bilen

baglaşan Ähtnamalarynyň sanawy ýer-

leşdirilen diwarlyklar, institutyň pro-

fessor-mugallymlary tarapyndan ýazylan oku-

kitaplary ýerleşdirilen tekjeler, Türkmenistanyň

Yllymlar akademiyasy hem-de Magtymguly adyn-

daky Yaşlar guramasy bilen bilelikde geçirilýän

«Yaş alymlaryň» bäsleğinde baýrakly orunlary

çýelän ylmy işler, awtoreferatlar, kitaplary, ylmy

makalalar, hormatlı Prezidentimiziň daşary ýurt

dillerine neşir edilen kitaplary barada maglumat-

lar we suratlар yerleşdirilendir.

► Sport

Halkara gaňaşyklary institutynda talyplaryň beden taýdan sagdynlygyny we sport ussatlygyny ýokarlandyrmak, olaryň saglygyny berkitmek üçin ähli şertler töredilendir. Okuň binasyna ýanaşyk gurları häzirki zaman sport toplumy talyplaryň be-

denteribe we sport bilen meşgullanmaklaryna

hem-de dürlü ugurdan sport ýaryşlaryny geçirmäge

mümkinçilik berýär. Bu ýerde 300 adamna niyetlenen ýapık sport zaly, 30 adamna niyetlenen türge-

nişlik zaly, küş otaglary bar. Institutyň «Älem»

talyplar sport kluby tarapyndan sport toplumynda

ýurdumyzyň ýokary okuň mekdepleriniň arasyn-

da geçirilýän dürlü görnüşli sport ýaryşlaryna taý-

ýarlanmak üçin zerur bolan türgeňlik işleri yzy-

gideri geçirilýär. Talyplaryň Saglyk ýoluna ýorişi

ýygy-ýygydan guralýar. Sporta höwesli ýıldardan

düzenlen woleybol, futbol toparylary beýleki ýokary

okuň mekdepleriniň toparylary bilen bilelikde gural-

ýan ýaryşlara hem işjeň gatnaşyrlar.

► Umumy ýasaýys jaýy

248 talyba niyetlenen umumy ýasaýys jaýynda talyplaryň ýaşamagy we dynç almagy üçin ähli şertler töredilendir. Ol howany ýyladyş we sowadyş ulgamy, aşhana, telewizor görülýän, ütük edilýän we kir ýuwulýan otaglar bilen üpjün edilendir. Gal-kynyň otagynda talyplara hormatlı Prezidentimiziň kitaplary, döwürleyin neşirler, halkara wakalary bi-

len içgin tanyşmaga zer

NOWRUZ DÜNYÄ HALKLARYNYŇ DURMUŞYNDА

Nowruz dünýäniň ençeme halklarynyň, şol sanda türkmen halkynyň kalbynda we hakydasında ençeme asyrlar bări ýaşap gelýän iň gadymy baýramlaryň birdir. Gözelligiň we josgunly ýaşayışыň bu nurana baýramy ýurdumyzda halklary birek-birege ýakynlaşdırýan, ynsanperwerligiň belent ýörelgele-rini hem-de zähmetsöýerligi rowaçlandyrýan, dün-yä derejesinde dostluga we hoşniyetliliğe çagyryan halkara baýramlarynyň biridir. Nowruz baýramy-nyň umumadamzat medeniyetiniň hazynasında tutýan ornumny ebedileşdirmek, dün-yä halklarynyň medeniyetleriniň dürli-dürlülugini gorap saklamak hem-de dün-yä ýáymak maksady bilen, 2009-nji ýylyň 30-nji sentýabrynda 24 döwletiň goldama-gynda bu baýram YUNESKO-nyň Adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna gırızıldı. Türkmenistanyň, Türkîjaniň, Azerbaýjanyň, Özbe-gistanyň, Gazagystanyň, Gyrgyzstanyň, Owganystanyň, Eýranyň, Täjigistanyň hyzmatdaşlygy we tekliп etmegi neti̇sinde bolsa, 2010-nji ýylyň fewral aýynda Birleşen Milletler Guramasyň Baş Assambleýasynyň 64-nji mejlisinde her ýylyň 21-nji martyny Halkara Nowruz günü diýip yylan etmek barada ýörítte Rezolusiyä kabul edildi.

Nowruz baýramy her bir halkyň durmuşynda dürli däp-dessurlara eýedir. Muny Gündogar halk-larynyň durmuşynda aýdyň görmek bolýar.

Eýranda

Has irki döwürlerden bări Nowruzy giňden baýram edip gelýän pars halky azyk öňümleriniň 7-sini baýramçylıq desterhanında hökmény boláymaly nygmat hasaplaýar. Olara bu baýramçyligyi esasy tagamlary

bolan samanu (semeni), sinjed (igde), sib(alma), sáb zi (dürli gök otlar), sir (sarymsak), serke (sir-ke), sumah (ir-iýimler) ýaly azyk öňümleri degişlidir. Bulardan başga-da, eýranlılar tazelenişiň, rowaçlygyň alamaty hökmünde gök ot goşup, «aş-reşte» diýilip atlandyrylyan unaş ýa-da «gorme-sâbzi» diýilip atlandyrylyan gowrulan et taýýarlaýalar.

Azerbayjanda

Gije bilen gündiziň baharky deňleşiginde Nowruz baýramynyň şüweleňi bellenilýän ýene bir ýurdy bolan Azerbayjanda hem ýedi nygmatyň Nowruz suprasynada bolmagyna aýratyn üns berilýär. Özem ol

azyk öňümleri, esasan, goňşy eyran halkynyň ka golaýdyr. Azerbayjan-lylaryň milli tagamy bolan şäkärbura-

sem Nowruz suprasynyň esasy nygmatlarynyň biri hasaplanlyyp, ol süýt, ýag, un, ýumurtga, hoz, ülje mürebesi ýaly öňümleriň garyndysyndan taýýarla-nylyar.

Özbekistanda

Juda irki döwürlerden bări şowhun-şagalalaň beslenip bellenilýän Nowruz baýramy mynasybetli özbek halky-da ýazan desterhaniny dürli tagamlardyr nygmatlar bilen bezemegi gowy görýär. Olaryň baýramçylıq saçagynda semeni bilen birlikde palawdry mantı, çekdirmedir işlekli ýaly milli naharlar bolýar. Beýleki goňşy halklar ýaly, özbek halky hem semenini we beýleki Nowruz tagamlaryny goňşy-golama hödür edýärler. Özem hödür edilen semenini içinden ýagşy dilegler edip, sag elin külbike barmagy bilen üç mertebe dadyp

görmek sogap hasaplanylýar. Bulardan başga-da, dürli oýunlary oýnamak, at çapdyrmak, horazdyr bedene urusdyrmak ýörgünlidir.

Nowruz gelende

Bagtyýár ülkäme Nowruz gelende, Açılyandyr baglarda gül-günçalar. Synlanyň-da giň sahraryň düzünü, Göterlip göwüner, yürek joş alar.

Pyntyk açar ähli miweli baglar, Bürener ýaşyla ol beýik daglar. Çyrynpnar tolkunlar, uly derýalar, Bu ajap Diýara Nowruz gelende.

Dowam edip pederleriň ýolunu, Tutýandyr uludan türkmen toýunu. Yörgünlidir «yüzük bukdy» oýny, Eziz Watanya Nowruz gelende.

Heýjanlanyp görke gelýär tebigat, Sähradaky güller göýär bir sungat. Bahar gözelligiň edýändir sowgat, Buşlap Watanya Nowruz gelende.

Rahmannazar JUMAÝEW,
Halkara gatnaşyklary
fakultetiniň IV ýyl talyby.

Gazagystanda

Gazagystanyň halky 21-nji marta geçilýän gjäni «Hydry ata gijesi» diýip atlandyryýar. Gazaklar üçin Nowruz baýramynda esasy nygmat «nowruz köjendir». Bu tagama ýaşayışy ýedi alamaty hökmünde ýedi zat - suw, duz, goýnuň kelle eti, un, ýag, däne (tüwi, bugday, jöwen, mekgejöwen we ş.m) hem-de süýt goşulýar. Gazak halkynyň baýramçylıq saçagyň milli tagam-lary bilen bir hatarda, dürli miweler, süýtdür gymyz ýaly içgiler hem bezeýär.

Türkiyede

Türkiyede hem şu sene bilen baglanyşyklı birnäçe däp-dessurlar döräpdir. Olar sähér bilen öwlüyälere baryp, öten-geçenlerini ýatlaýarlar, şol ýerde birek-birege hoşboý ysly kofe hödür edýärler. Baýramçylıq saçagyň her hili tagamlardyr süýjülikler bilen bezäp, onuň üstünde ýer togalagyny alamatlandyrýan reňklenen ýumurtgany goýýarlar.

Gunça HAMEDOWA,
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň I ýyl talyby.

BMG-niň HALKARA GÜNLERİ

10-njy dekabr — Adam hukuklarynyň halkara günü

Adam hukuklary baradaky mesele halkara hukugunda garalýan iň wajyp meseleleriň birdir. Adam hukuklary – her bir adamýň jemgyýetde erkin, rahat, abadan ýaşamagy we durmuş gurmagy, jemgyýet we döwlet işlerine işenňir gatnaşmagy üçin zerur olan hukuklarynyň we azatlyklarynyň jemidir.

Halkara giňşliginde her ýylyň 10-njy dekabry Adam hukuklarynyň halkara günü hökmünde bellenilip geçirilýär. Onuň taryhy 1948-nji ýylda BMG-niň Baş Assambleýasynyň «Adam hukuklary hakydaky» Ählumumy Jarnamasynyň kabul edilmegi bilen baglanışyklidir. Adam hukuklary hakydaky ilkinji Resminama 30

maddadan ybarat bolup, onda esa-sy hukuk çeşmesi hökmünde adam hukuklary, azatlyklary hakynda giňşleyin bellenilip geçirilendir. Adam hukuklary hakydaky Ählumumy Jarnaması bütin dünýäde 500-den gowrak dilde iň köp terjime edilen resminama bolup, ol dün-yä jemgyýetçiliği hem-de her bir adam üçin örän möhüm hukuk resminamasy-dyr.

Adam hukuklarynyň berjaý edil-megi boýunça ara alnyp maslahat-laşylyan halkara derejedäki birnäçe resmi çäreler BMG-niň wekilliři we şertnama gol çeken ýürtler tarapyan dan gurnalýar. Adam hukuklarynyň Ählumumy Jarnamasynyň şekillendirilen neşiri, Eliks keşbini döreden suratkeş Yasina Aita kasiniň we BMG-niň Sebit Maglumat Merkezi hem-de BMG-niň Adam hukuklary boýunça Ýokary Komissiýasynyň Ýewropa Sebit bölgüsü tarapyndan bilelikdäki taslamanyň çägindé taýýarlaýyldy we işlenip düzüldi.

Bu halkara günü bilen baglanyşkly, Russiya Federasiýasynda dürli resmi we resmi däi çäreler geçirilýär. 2001-nji ýylda Andreý Saharov adyndaky «Žurnalista üçin hereket hökmünde» atly baýragy döredilýär. Bu baýrak rus žurnalistlerine 10-njy dekabradan Adam hukuklarynyň halkara gününde gowşurylyar.

December 12 - International Day of Neutrality

The decision to proclaim December 12 as International Day of Neutrality was adopted by the UN General Assembly in February 2017 at the initiative of Turkmenistan. And it is no coincidence.

The fact is that Turkmenistan declared itself a neutral state back in 1995, and in December of the same year its status as a neutral state was recognized and supported by the UN General Assembly. After the collapse of the Soviet Union, we found ourselves surrounded by instability, and our neighbors experienced such problems. Therefore, we had to somehow take care of our safety. The government of Turkmenistan has decided to declare itself its own state. And these resolutions of ours were supported by the UN organization, as solid as an organization.

In 2017, the UN General Assembly supported the initiative of Turkmenistan to establish an International Day of Neutrality. In a related resolution, the members of the General Assembly called on the Secretary General to «maintain close cooperation with neutral states» in promoting the principles of preventive diplomacy.

In commemoration of the International Day, the delegates of the General Assembly recommended that all states hold educational and other events aimed at raising public awareness of what is behind the concept of «neutrality». And Turkmenistan is ready to implement these recommendations.

Meýlis SADYKOW,
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň I ýyl talyby.

GOÇ

ÝIGIDE ALTMYS NEDIR, YÜZ

NEDİR?!

— Baba Saryýewiç, ozaly bilen, seni Nowruz baýramyň bilen gyzgyn gutlaya-ryyn. Doglan günüň bu baýramyň öñüsyrasyна gabat gelýänligi üçin Nowruzyň gözüne has yssy görünüyädigine ynanyp, toý ruhunda şeýle sowaly bermekci! Seni XX asyryň 90-njy ýyllarynda diňe bir asly Tejenli, är nepesli, pälwan sypatly ýigit däl, eýsem, geçen asyryň ahyrlarynda edebi-yat meýdanyna şygryyetiň bir pälwan bolup giren şahyr hökmünde-de tanaýar-dyk. Soňam... seni ýitirip, ine-de, 60 ýaşy arka atan döwürleriňde Nowruza tapyp ýoris... Sen bu döwürün içinde nirede, haýsy jaýda, haýsy mekanlarda bolduň?! Nähili meýdanlarda göreş tutduň!

— Bu sowalyň pälwan sözünüň góni manysynda ýüze çykmasyň üstünde durup geçsem, men şu ömrümde bary-yogy iki gezek göreşe çykyp, ikisinde-de ýeniji boldum. Soň bilime guşak daňmadym... Indi şygryyet pälwançylygыndan söz aýtsam, men 90-njy ýyllaryň başlaryndan soň döredijilik işine az üns berip ugradym. Oňa hem metbugat, radio ulgamlarynda işläp ýörkäm, işimň dasyndan Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünyä dilleri institutynda mugallymçylyk edip ugramagym, soňra ylym bilen meşgullanmagym sebäp boldumya diýip, pikir edýärin. Çünkü talyplaryň önde durmak özüne juda jogapkärli garamagy talap edýär. Bu institutda men filologiy yylmalarynyň doktory Gurbandurdy Geldiyewiň ýolbaşçylygynda «Mämmet Seýidowýn lirkasy» diýen temadan ylym işin üstünde işläp, 1995-nji ýylde kandidatlyk dissertasiýasyny goradym. Soňra bu ýokary okuň mekdebiniň Türkmen edebiýaty kafedrasynyň müdiri, Türkmen dili we edebiýaty fakultetiniň dekany, Rus dili we edebiýaty fakultetiniň dekany, institutyň okuň bölümünüň müdiri wezipelerinde, hormatly Prezidentimiziň karary bilen 2014-2019-njy ýyllarda bolsa Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynda ylym işler boýunça prorektor wezipesinde işlemegim hem döredijilik işime täsir etdi. 2019-nji ýyldan bări bolsa, Halkara gatnaşyklary institutynda uly mugallym bolup zähmet çekyärin. Yöne, bulara garamazdan, döredijilik işini düybünden goýdum diýip, aýdyp biljek däl.

— Baba Saryýewiç, seniň poeziya dün-ýäne syýahat edip ýörkäm, bir ýütgeşik nurana bende gözüm düşdi. Ynha:

«Ýurek hyjuwdan doly»,
«Dostluk kalby ýelpesin»,
«Sen kalbymyň eýesi»,
«Diňle ýüregmiň sesin»

— diýen setirlerdäki goşa dyrnaklaryň aňyrsynda şahyranalıydan başga-da syrlar ýatan ýaly...

— Bu ýerde üýtgeşik syr ýok-la. Ol goşa dyrnakly söz düzümleriniň her biri meniň dörlü ýyllarda: 1998-2004-nji ýyllar aralysynda çykan goşgular ýygynylarymyň - kitaplaryny atlary bolmaly. Bularidan başga-da, başınıň kitabymy hem elime aldym. Dostýarlarym üstün, «Kalbymda kämillik küysegim» atly bir kitabı sowgat tayýarlapdyrlar. Onda meniň dörlü ýyllarda ýazan eserlerimden bölekler, terjimehalym, döredijilik işlerimiň bibliografiyasy we ömür ýoluma deňişli beýleki namalar ýerleşdirilipdir.

— Munça kitap, şygryyet bar ýerinde aýdym-sazyň hem bar boljagy tebigy bolup görünýär.

— Hawa, soňky ýyllarda meniň birnäçe temalarda ýazan goşgularym aýdyma öwrüldi. Olardan kompozitor Daňatar Hydryowýn sazyny ýazmagynda döredilen, birnäçe ýyllaryň dowamynda Garaşszlyk tema-synyň bezegine öwrülen «Sägdyn beden, sagdyn ruh, ýorelgämiz, ýolumyz» diýen aýdymmy, şeýle hem, «Gül açýar, Türkmenistan», «Biz merjen däneleri», «Elwan güller», «Täze ýyl», «Yşk-söýginiň şäheri» diýen aýdymlary, kompozitor Rejep Rejebowýn sazyny ýazmagyndaky «Bedew», kompozitor Hudaýnazar Amangeldiýewiň sazyna aýdyma öwrülen «Mähriban Watan» diýen goşgularymy görkezmek bolar.

— Türkmen bolmagyň kadasы hökmünde piriň, halypaň bar bolmagy öne sürülyär?

— Dörediji adamda, ozaly bilen, ruhy ha-

lypa bolýar. Men her bir dörediji türkmeniň özüne ruhy halypa edinip, Magtymguly Pyragyny saýlaýandygyna ynanýaryn.

Bir gün şahyr dostum Gurbandurdy Orazow bilen söz ussady Kerim şahyryň öýüne bardyk. Çay içip otyrkak, birden çyra öcди galaýdy. Şonda ol: «Men uly märekeli zallarda bolan wagtyam çyra öcmesini kân gördüm. Şonuň ýaly halatlarda şahyr goşgusyny ýatdan aýdybermelidir, hany, goşgy okaň!» diýdi. Ine, onsoň, Gurbandurdy: «oka» diýip, ýşarat edip oturanoň, okadm... Ilki bir goşgy, soň iki, üç... goşgyny ýatdan aýtdym. Ine, birdenem çyra ýanyp gitdi. Şonda Kerim şahyr begenip: «Berekella, siz bagtly ýigitler ekeniňiz, çyrany ölçürebim bildiňiz, soňra goşgy okap, ýakmagy hem başardyňz» diýdi.

Şol gün Kerim aga ak ýol arzuw edýän röwüşde: «Bu agyr ýoldur. Men bu ýola ikiлик etmän, ak ýüreken goşulmagyňzy isleyärin. Iller Moskwa gitselear, ellerindäki çemodanlaryny satlyk ýaglykdan doldurup gelerler. Siz bolsa kitapdan doldurup gelmelisiň!» diýipdi.

Hawa, ol ýütgeşik halypady...

...Döredijilik ýolumda Gurbandurdy Gelidiyew hem şahyr, hem alym hökmünde maňa uly goldaw berdi. Ol kandidatlyk işimde hem ylmý ýolbaşçym boldy.

— Baba Saryýewiç, görüp otursam, se-niň gelip çykyşyň ýone-möne ýerden däl eken. Sen hut hormatly Prezidentimiziň atasy Berdimuhamed Annaýewiň baryp şol gowgaly ýyllarda özboluşly köşge ky-bapdaş edip gurduran orta mekdebinde okap, bilim alan ekeniň-ä...

— Hawa, ilki Tejen etrabyna degişli bolan bu bilim ojagy, soňra Babadaýhan etrabynyň 6-njy mekdebi boldy. Yaşulularymyz: «Berdimuhamet mugallym şeýle bir işeňir adamdy» diýip, bu ajaýyp mekdebiň gurluşy barada gürrüň beryärdiler. Şol mekdep barada goşgym hem bar:

Ak mekdep, ajap mekdep,
Gujagy açýk mekdep.
Kaýda gyzlar, oglanlar,
Şu obada doglanlar?
Uçup giden kepderler,
Mekana gelipdirler...

— Baba Saryýewiç, başky gürrüňlerimize dolansak, birden Kerim şahyr direlip, 60 ýaşyňa gabatlaşyán Nowruz toýuna ge-läge-de: «Hany, Babam, şol beren ak pata-ma nä derejede amal edip, mynasyp bolup bilmezi başardyň!» diýäýse, näme jogap berip bilerdiň!?

— Kyn sowal... Dogrymy aýtsam, men toýuň ruhy myhmany boljak Kerim halypamyz: «Tamaňzy ödedim-ä» diýip biljek däl. Yöne öz-özümi köşedirlik, bagşalarlyk iki agyz sözüm bar. Nesip bolsa, täze çyk-maly bäsiniňi kitabymyň adyndan görnüşi ýaly, «Kalbymda kämillik küysegى» bar.

— Täzeçilliň, täzelennmegiň baýramy bolan Nowruz Aşgabadyň 140 ýyllık toýuna taýýarlyk görülýän döwre gabat geldi. Paýtagt şäherimiziň 25-nji mayda boljak şeýle uly toýuna bagışlap ýazan şygylar-yň barmy?

— Elbetde, bar.

Yşk-söýginiň şäheri

Ak mermerden ak donuny geýipdir,
Binalary bir-birinden beýikdir,
Gel, myhmany, jennet ýurda gelip gör,
Yssy mähriň ojagydyr Aşgabat.

Güller bilen bezelendir köçeler,
Baglary bar – miwesini eçiler,
Bagt görjekmi, gel-de, töre geçiber,
Yşk-söýginiň gujagydyr Aşgabat.

Köpetdagyn çeşmeleri tenekar,
Bir dadanlar içsem diýer ýene kän,
Gülzalrygyň mekanydyr bu mekan,
Ajaplaryň ajabydyr Aşgabat.

Baýyrlardan öwsen şemal şypaly,
Gujagynda ýasaýý bar sapaly,
Ogul-gyzy watansöyer, wepaly,
Baky bagta kejebedir Aşgabat.

«Yşk-söýginiň şäheri» ady bilen ýakynnda «Türkmenistan» gazetinde çap edilen bir şygrymy kompozitor Daňatar Hydryow bilen aýdyma öwürdik. Ony meşhur halk artistimiz Atageldi Garýagdyýewiň ýerine ýetirmeginde talyplarymyz eýýäm institutmyzyň radiosy boyunça dinleyärler. Mundan başga-da, ýakynda «Kämillik» atly goşgyny ýazanlygymy aýtsam, aýtmadyk ýaly-ha bolmazdy.

Kämillik

Kämillikde
kämillik kem...
Entegem...
kämilleş...
kem-kem...

Takat,
Sabra
Şükür kylsaň,
Kämillige borsuň hemdem.
Kämillik gelmeýär birden,
Ömrüne gözlüp gezmeli.
Kämillik gelýändir,
kem-kem...

Oň üçin jiger ezmeli,
Oň üçin jana dözmeli.
Diňe şonda bolar hemdem,
KÄMILLIK - gelýändir...
...kem-kem.

— Baba Saryýewiç, baýram mynasyp- betli saňa berk jan saglyk, uzak ömr, egsilmez bagt, abadançylyk arzuw edýärin. Goý, seniň alym we şahyr hökmünde ykbal we döredijilik Güneşin has-da ýal- dyrap, şöhle saçsyn!

Söhbetdeş olan: Täcgeldi GUTLYÝEW,
Türkmenistanyň Daşary işler
ministrliginiň Halkara gatnaşyklary
institutynyň mugallymy,
Türkmenistanyň at
gazanan žurnalisti.

Internet gazeti Žurnalistikanyň nazaryýeti we amalyýeti kafedrasynyň gözegçiliginde tayýarlanlydy.

Internet gazetiň mazmun, neşir, çeperçilik-tehniki dizayn işlerini ýerine yetirenler: Bakydurdy GARAYEW, Aýsenem ATAÝEWA, Halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyplary.

Internet gazet sahypalarynda Taňryberdi MYRATLYÝEW suratlary ulyňyldy.

Redaksiýanyň döredijilik toparyna jogapkär mugallymlar: Jemile PÜRJAÝEWA, Täcgeldi GUTLYÝEW.

